

मिश्र पोटली

निर्यातीत दीर्घकालीन वाढीसाठी प्रत्येक घटक क्षेत्राचे आरोग्य पुनर्संचयित करणे आवश्यक आहे

जूनमध्ये संपलेल्या तीन महिन्यांत भारताची मालनिर्यात ९५ अब्ज डॉलर्सच्या उच्चांकावर पोहोचली आणि आर्थिक आघाडीवर स्वागतार्ह आनंद व्यक्त झाला. एका तिमाहीत साथीच्या रोगाची दुसरी लाट शिगेला पोहोचली आणि वेगवेगळ्या प्रमाणात लॉकडाऊन च्या दरम्यान, हा विक्रम अधिक उल्लेखनीय आहे. गेल्या महिन्यात जून 2020 पासून निर्यात 47% वाढून 32.5 अब्ज डॉलरवर पोहोचली. २०१९ च्या महामारीपूर्व जूनच्या तुलनेत, शिपमेंटमध्ये वाढ अजूनही ३०% होती. २०१९ च्या पातळीपासून वाढ वाढणे म्हणजे तांदूळ नसलेली धान्ये होती, जी चौपट झाली; लोह खनिज, जे दुप्पट पेक्षा जास्त; आणि सेंद्रिय आणि अकार्बनिक रसायने जी 62% वाढली. अभियांत्रिकी वस्तूंच्या निर्यातीत डॉलरच्या बाबतीत सर्वात मोठी वाढ झाली होती, जून 2019 च्या कालावधीत 2.73 अब्ज डॉलर्स किंवा 42% ची भर पडली, कारण युरोपियन युनियन आणि अमेरिकेसह प्रमुख विकसित बाजारपेठांमध्ये लसीकरणकव्हेरेज आणि आर्थिक सुधारणा ंनी मागणी वाढवली. वाणिज्य आणि उद्योगमंत्री पीयूष गोयल यांना निर्यात कामगिरीमुळे पुरेसे उत्साह ितित केले गेले होते की परदेशी बाजारपेठांमध्ये वस्तूंची शिपमेंट या आर्थिक वर्षात ४०० अब्ज डॉलर्सच्या मर्यादिला स्पर्श करू शकते, हा आकडा साध्य झाल्यास वार्षिक विक्रमाचे प्रतिनिधित्व करेल.

व्यापाराच्या आकडेवारीवरून मात्र असे दिसून आले आहे की, निर्यात वाढीचा एक महत्वाचा चालक वस्तूंच्या किंमतींमध्ये वाढत जाणारा मोर्चा आहे ज्याचा फायदा प्रमुख अर्थव्यवस्था ंच्या वेगवान पुनर्उघडण्यामुळे, तसेच चीनमधील कच्चा माल आणि धान्याची वाढती भूक यामुळे झाला आहे. दुसरीकडे, रेडिमेड कपडे, चामड्याची आणि चामड्याची उत्पादने आणि चहा यांसह महत्त्वपूर्ण रोजगार निर्मिती निर्यात क्षेत्रांनी जून २०१९ च्या पातळीपासून दोन आकडी घसरण केली, ज्यामुळे प्रत्येकाला कमकुवत बनविणार या खोल संरचनात्मक समस्या प्रतिबिंबित झाल्या. श्रीलंका आणि केनियासह प्रतिस्पर्ध्यांकडून अपुरी उत्पादनांची विविधता, विपणन-जाणकारांचा अभाव आणि तीव्र स्पर्धेमुळे चहा उद्योगाला दीर्घकालीन डाऊनट्रेंडचा सामना करावा लागत असेल, तर अदूरदर्शी धोरणात्मक उपाय, डब्ल्यूटीओने निर्यात प्रोत्साहन ाची सक्ती केलेली माघार आणि ऑर्डरमध्ये साथीच्या रोगामुळे निर्माण झालेली मंदी यांच्या संयोजनामुळे चामड्याचा माल विभाग दोरखंडावर टाकण्यात आला आहे. मोठ्या प्रमाणावर रोजगार पुरविणाऱ्या विभागासाठी, नुकत्याच महत्वाच्या कच्च्या मालावर आयात शुल्क लागू केल्यामुळे या क्षेत्राच्या व्यवहार्यतेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. निर्यात उत्पादनांवरील शुल्क आणि कर (आरओडीटीईपी) योजनेअंतर्गत लागू असलेल्या दरांची सूचना देण्यावर सरकारने आपले पाय ओढून घेतले असताना, निर्यातदारांना ऑर्डरसाठी बोली लावताना त्यांच्या उत्पादनांची किंमत कशी मोजावी याबद्दल अद्याप खात्री नाही. कंटेनरची कमतरता आणि वाढत्या गर्दीमुळे भारतीय बंदरातून मालवाहतुकीचे दरही वाढले आहेत. धोरणकर्त्यांनी मथळ्याच्या संख्येच्या पलीकडे पाहणे आणि निर्यातीत आर्थिकदृष्ट्या दीर्घकालीन वाढ सुनिश्चित करायची असेल तर प्रत्येक घटक क्षेत्राचे आरोग्य पुनर्संचयित करण्यासाठी त्वरित कारवाई करणे आवश्यक आहे.